

Emléktábla avató beszéd

Tisztelt Avató közönség! Hölgyeim és Uraim!

Köszöntöm Önöket, az ELTE TTK Szerves kémiai tanszék korábbi és jelenlegi munkatársait, hallgatóit, a Kémiai Intézet, a Kar képviselőit, a társegyetemek, az MTA kutatóintézetek munkatársait, a pályatársakat, az Eötvös Collegium tagjait, a Budapest XI. Stoczek utca 17/b lakóit, a barátokat, tisztelőket, a sajtó munkatársait.

Ma, ezen a verőfényes délelőttön azért jöttünk össze, hogy Kucsman Árpádra emlékezzünk, tiszteletére emléktáblát avassunk. Kucsman Árpád 1927. október 27-én született Budapesten. Szülei – Kucsman professzor visszaemlékezése szerint - “szerény anyagi körülményeink ellenére hallgattak a tiszteletes úr és egyik nagybátyám tanácsára, s vállalták a tanítással járó áldozatot”.

Középiskolai tanulmányait 1937 és 1945 között a Budapesti Fasori Evangélikus Gimnáziumban végezte, ahol 10 éves korában lett Vermes Miklós tanítványa. 1945-ben érettségizett, majd felvették a Pázmány Péter Tudományegyetemre és az Eötvös Collegiumba (1945). 1947-ben tanári alapvizsgát tett, majd 1949-ben vegyész oklevelet szerzett.

Az ELTE Szerves kémiai tanszékén előbb egyetemi tanársegéd (1950), majd adjunktus, docens és egyetemi tanár (1971), nyugdíjba vonulását követően professor emeritus (1998). 1970–1993 között 23 évig a Szerves Kémiai Tanszék tanszékvezetője.

Számos elismerés birtokosa, de talán a legjobban a Széchenyi-díjnak (1996), az elsőként elnyert, frissen alapított Bruckner Győző-díjnak (1998) és az ELTE Szenátusa által adományozott díszdoktori diplomának (2007) örült a legjobban.

1972-ben Bruckner Győzőtől vette át a vegyészhallgatók számára tartott szerves kémia főkéllégiumi alapozó előadásokat. Kucsman Árpád fő feladatának egész pályafutása során az oktatást, a hallgatók tehetségének kibontakoztatását tekintette. Büszke volt arra, hogy "Szerves kémia" főkéllégiumi előadásai a 70-es évektől igen népszerűek voltak, amit a hallgatók kezdeményezésére elnyert a “TTK kiváló oktatója” cím (1979) is jelzett.

Személyiségéről, életútjának egyes szakaszairól– többek között - olvashatunk a 2006-ban megjelent az "Egy kémikus a régi Eötvös Collegiumban" című kötetben, gondolatait megörökítette az ELTE megalapításának 375. évfordulója alkalmából készült professzori portrészorozatban róla film (http://www.youtube.com/watch?v=2QA_uXKBqJM). Nevéhez fűződik a 2004-ben megjelentetett a „Hetvenéves az ELTE Szerves Kémiai Tanszéke” című kötet is.

Tisztelt Egybegyűltek!

Amikor készültem a mai avatóünnepségre, olyan tulajdonságokat kerestem, amelyek példaként szolgálhatnak, szolgálhattak az elmúlt közel négy évtizedben a munkatársaknak, a hallgatók generációinak - így nekem is. Talán a következő címszavakban foglalhatóak ezek össze:

- Minőség: a szakmai igényesség az oktatásban, a kutatásban, igényesség a gondolatok megfogalmazásában, a leírt szövegekben, a felszínesség elutasítása;
- A „Szabadon száll a szellem”(az Eötvös Collegium jelmondata) filozófia értékrendje: a véleményalkotás szabadsága, igény a tudás megszerzésére és átadására, a tolerancia, a tekintélyelvűség elutasítása, a kritikus gondolkodás;
- Nyitottság: a világ jelenségei, a kultúra - az irodalom, a képzőművészet és a zene értékei iránt, mások értékei és kultúrája iránt;
- Szolidaritás és tapintat: a szegények, a gyengék és elesettek, a rászorulóknak segítése, szemérmes támogatása,

Tisztelt Emlékezők! Hölgyeim és Uraim!

Ma, itt és most Kucsman professzorra, az egyetemi tanárra, a Széchenyi díjas szerves kémikusra, az ELTE díszdoktorára gondolunk, amikor halálának évfordulóján, mi tanítványai, munkatársai, pályatársai, barátai és tisztelői helyezzük és felavatjuk márványtáblánkat annak a háznak a falán, ahol Kucsman Árpád 51 évig élt.

Emlékeztessen e márványtábla mindenkit mindarra, amit Kucsman Árpád így fogalmazott meg egy vele készült interjúban:

“Szeretném, ha az elitképzést az Eötvös egyetemen nem szorítaná háttérbe a kor agresszív igényeihez igazodó tömegképzés. ...

Szeretném, ha a tudás újra visszakapná becsületét és az elsődleges cél nem a diploma, hanem a tudás megszerzése lenne.

Szeretném, ha a pénz nem lenne egyeduralkodó, ha az egyéni érdekek érvényesítése mellett újjáéledne a nemes értelemben vett közösségi szellem.”

Majd – ugyanott - idézi az utolsó magyar király, IV. Károly magyaroknak küldött üzenetét: “egymás gyűlölete helyett inkább a haza üdvéért fáradozzanak. Ezzel mélységesen egyetértek – teszi hozzá, majd így fejezi be - ha egyáltalán van valaki, akit ez érdekel.”

Azt gondolom, hogy akik ma itt vannak, azokat mindez érdekli.

Hudecz Ferenc
tanszékvezető egyetemi tanár,
az MTA I. tagja

Elhangzott 2013. november 12-én Kucsman Árpád emléktáblájának avatásakor, Budapest XI. Stoczek utca 17/b.